

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta

Tekninen lautakunta 05.09.2024 § 75
358/14.05.00/2024

Valmistelija

Tekninen johtaja Matti Vesava

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta vesihuoltolain muuttamisesta, jonka lopullinen versio on menossa eduskunnalle käsittelyyn ja päätettäväksi. Lausunnot luonnoksesta tulee antaa viimeistään 30.9.2024.

Maa- ja metsätalousministeriön asettama työryhmä on valmistellut ehdotusta vuoden 2022 lopulta asti ja työryhmä on toimeksiantonsa mukaisesti laatinut mietintönsä hallituksen esityksen muotoon. Esityksen tavoitteena on varmistaa eduskunnan päätöksen EK 26/2021 vp edellyttämällä tavalla julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa, edistää vesihuollon alueellista yhteistyötä ja rakenneuudistusta, parantaa vesihuoltolaitosten omaisuudenhallintaa, selkeyttää ja tehostaa vesihuollon toiminnan ja talouden valvontaa sekä parantaa yleisesti vesihuoltolain toimivuutta.

Vesihuoltolain uudistuksen esivalmisteluvaiheen selvityksessä todettiin, että vesihuoltolain (VHL) perusvalmisteluvaihetta varten suositukset koskivat kahdeksaa (8) asiakokonaisuutta eli:

- 1) varmistetaan kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa
- 2) muuttaa vesihuoltolaitoksen määritelmää laissa niin, että:
 - a. se kattaa kaikki laitokset, jotka toimittavat talousvettä vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilön tarpeeseen
 - b. määritelmää ei nykyisen lain tapaan kytketä toiminta-alueeseen
 - c. muutettuun määritelmään mahdollisesti sisältyvien tukkuvesilaitosten asema VHL:n sääntelyssä arvioidaan
- 3) edistää vesihuollon alueellista yhteistyötä ja rakennemuutosta
- 4) perustaa vesihuollon suunnittelujärjestelmä, johon kuuluvat alueellinen yleissuunnittelu, kunnan vesihuoltosuunnitelma, vesihuoltolaitosten omaisuudenhallintasuunnitelma ja suunnitelma häiriötilanteisiin varautumisesta
- 5) selkeyttää vesihuollon toiminta-alueääritystä ja liittämistävelvollisuutta
- 6) tehostaa vesihuoltolaitosten toiminnan valvontaa selkeyttämällä valvontaviranomaisen toimivaltaa
- 7) tehostaa vesihuoltolaitosten talouden valvontaa ja varmistaa kunnan vaikutusmahdollisuudet alueensa vesihuoltolaitosten toimintaan
- 8) parantaa vesihuoltolain toimivuutta

Vesihuoltolain uudistus on tärkeää ja siinä on monenkin toimijan mukaan varsin onnistunut sisältö. Suomen Kuntaliitto ry on ollut mukana laatimassa uudistusta, mutta se ei omien sanojensa mukaan voi täysin hyväksyä kaikkia kohtia, mitä valmistuneeseen asiakirjaan on kirjailtu. Suomen Kuntaliitto ry esittääkin mietintöön eriäviä mielipiteitä ja muutoksia, jotka tulisi ottaa huomioon kun lakiesitystä viedään eteenpäin.

Suomen Kuntaliiton eriävä mielipide ja lausuma liitteenä.

Oriveden kaupunginkin kannalta tärkeitä asioita, jotka Kuntaliitto nostaa esille ovat:

- 1) kunnan velvollisuus huolehtia laajennetuista vesihuoltopalveluista alueilla, jotka sijaitsevat kunnan määrittelemän vesihuollon toiminta-alueen ulkopuolella. Tässä kohtaa on Kuntaliiton mukaan selkeä ja perusteellinen virhe, koska pykäläteksti ja perustelut eivät vastaa toisiaan.
- 2) kuntien vastuut ja veloitteet ovat selkeästi nostettu tapetille ja kunnille ollaan vyöryttämässä lisää vastuuta ja toimenpiteitä, jotka eivät vastaa sitä mitä lailla on haettu, eli selkeyttä ja normiohjauksen keventämistä ja prosessien sujuvuuden lisäämistä.
- 3) lain valvonnassa on epäselvyyttä ja siinä on kohtia, joita on syytä tarkentaa ja jopa muuttaa, jotta käytännön työt eri viranomaisilla eivät hankaloittuisi tai mutkistuisi. Kuntien kannalta näyttää jopa siltä, että laki lisää selvästi kuntien viranomaisten työtä vesihuoltoasioissa ja niitä lakiuudistuksen kautta pyritään lisäämään esim. ympäristöviranomaisten työtä heille vieraalla alueella.
- 4) vesihuoltosuunnitelmien tekotapaan ja ylläpitoon on tehty lisäyksiä ja määreitä, joita ainakaan Kuntaliitto ei pidä tarpeellisena ja suotavina.
- 5) toiminta-alueiden käsittelyyn ja hyväksyntäänkin on tullut lisäklauసుuleita, joita Kuntaliitto ei pidä tarpeellisina.
- 6) hätätilanteet ja niiden käsittely, viestintä ja ratkominen on usein monen tekijän summa ja tässä työssä tarvitaan ehdottomasti yhteistyötä eikä esim. viestin viejän nimeäminen voi kaatua byrokraatiaan.
- 7) suoritusperusteiset maksut: selkeä linjaus, jota kaikkien tulee noudattaa.

Yksi asia, joka nykypäivänä tulee ehdottomasti nostaa esille entistä voimakkaammin, on turvallisuus ja sen eteen tehtävä työ ja yhteistyö muiden viranomaisten kesken. Tätä voisi korostaa myös lain puitteissa erilaisina oikeuksina ja velvollisuuksina eri tahoille.

Toimivalta

Hallintosääntö 29 §

Esittelijä

Tekninen johtaja Matti Vesava

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta päättää antaa lausuntonaan seuraavaa:

- 1) 9 §:n kohdalla kuntien velvollisuutta laajentaa toimintavelvoitteitaan ei saisi kasvattaa ja lakiesitystä tuli tarkentaa itse pykälätekstin ja sen perusteluiden osalta
- 2) 4 a §, 5 a §, 8 a § ja 15 b §:ssä kuntien vastuuta ja viranomaistyötä vesihuoltoasioissa ei saisi kasvattaa, sillä kuntien vastuilla on jo nyt ihan tarpeeksi toimenpiteitä, mitä kunta joutuu toteuttamaan
- 3) 5 a § vesihuollon kehittäminen tulisi tapahtua järkipärisesti niin kunnan omana työnä kuin myös yhteistyönä muiden kuntien kanssa
- 4) 8 § vesihuollon toiminta-alueista tulisi saada päättää kunta
- 5) 15 b § erilaisten häiriötilanteiden ratkaiseminen ja niissä toiminta tulee tapahtua eri viranomaisten kanssa yhteistoimintana järkipärisesti ja tehokkaasti
- 6) turvallisuusyhteistyön merkitystä tulisi laissa korostaa

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
